

**GENEALOGIE PAMIĘCI W EUROPIE ŚRODKOWEJ I WSCHODNIEJ
TEORIE I METODY**

**MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA
23-25 listopada, 2011, Warszawa**

Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego, ul. Dobra 56/66

Program
(stan na 12 listopada, 2011)

Organizatorzy:

Europejska Sieć Pamięć i Solidarność
Instytut Socjologii, Uniwersytet Warszawski
Instytut Socjologii, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej
Instytut Studiów Europy Wschodniej, Wolny Uniwersytet w Berlinie
Narodowe Centrum Kultury
Federalny Instytut ds. Kultury i Historii Niemców w Europie Środkowej i Wschodniej

Komitet Naukowy:

Dr hab. Maciej Bugajewski
Dr Burkhard Olschowsky
Dr Małgorzata Pakier
Prof. Gertrud Pickhan
Prof. Jan Rydel
Dr Joanna Wawrzyniak

Referaty w językach angielskim, polskim i niemieckim. Organizatorzy zapewniają tłumaczenie simultaniczne

23 listopada, środa

11:30

Rafał Rogulski Powitanie uczestników

Jan Rydel Europejska Sieć Pamięć i Solidarność

Małgorzata Pakier Wprowadzenie do konferencji
Joanna Wawrzyniak

12:30 O specyfice historii i pamięci w Europie Środkowej i Wschodniej

(sesja plenarna)

Prowadzenie Jeffrey Olick

Harald Wydra Dynamika pamięci na Wschodzie i Zachodzie Europy. Perspektywa porównawcza

Sławomir Kaprański Nic nadzwyczajnego, czyli o podobieństwach pamięci pomiędzy Wschodem i Zachodem Europy

Andrzej Nowak Konstruowanie pamięci jako element politycznej poprawności

13:30 Przerwa

O specyfice historii i pamięci w Europie Środkowej i Wschodniej

14:00 (sesja plenarna, c.d.)

Joanna B. Michlic Pamięć Holokaustu w postkomunistycznej Europie

Dariusz Stola O cechach szczególnych polskiej pamięci XX wieku. Spóźnione rozliczenia z kłopotliwą przeszłością

Matthias Weber 'Niemcy' jako wschodnioeuropejskie *lieu de mémoire*. O asymetrii pamięci w Niemczech i w Polsce

15:30 Przerwa

16:30 **Sesje równoległe**

Lieux de mémoire (1)

Prowadzenie Burkhard Olschowsky

Maciej Górny, Kornelia Kończal Polsko-niemieckie miejsca pamięci. Teoria i praktyka projektu interdyscyplinarnego

Filip Pazderski Lokalne „miejsca pamięci” na pograniczach kulturowych w Europie Środkowo-Wschodniej jako wskaźniki przebiegu procesów kształtowania się regionalnej pamięci społecznej

Anna Zalewska Pociski, guziki, kamienie i kości jako nośniki pamięci. Przypadek Olszynki Grochowskiej

Marcin Napiórkowski Powstanie Warszawskie jako 'generator znaczeń'

Komentarz Włodzimierz Borodziej

18:30 Przerwa

19:00 **Wykład: Aleida Assmann**

Pamięć jako moc przemiany

Prowadzenie: Jan Rydel

Lieux de mémoire (2)

Prowadzenie Wulf Kansteiner

Jacek Chrobaczyński, Piotr Trojański Auschwitz i Katyń. Perspektywy pamięci

Lidia Jurek Wytarczanie granic na bezkresnym stepie, czyli o odzyskiwaniu pamięci Gułagu w Europie Wschodniej

James Mark Gdzie i jak obchodzić upadek komunizmu? Kłopoty z upamiętnianiem roku 1989 w Europie Środkowo-Wschodniej

Komentarz Piotr Kwiatkowski

24 listopada, czwartek

9:00 **Sesje równoległe**

Teorie i koncepcje (1). Tradycje badawcze

Prowadzenie	Andrzej Szpociński
Alexey Vasilyev	Rosyjskie badania nad pamięcią w kontekście trendów globalnych
Elżbieta Tarkowska	Pamięć zbiorowa, czas społeczny i kultura. Polska tradycja badań nad pamięcią
Jarosław Kilias	Czy istnieje socjologiczna tradycja badań nad pamięcią społeczną? Przypadek Polski i Czech
Georgiy Kasianov, Karolina Wigura	Pomiędzy umacnianiem tożsamości narodowej a westernizacją. Studia kultur pamięci we współczesnej Europie Środkowo-Wschodniej
Komentarz	Barbara Szacka

11:00 Przerwa

11:30 **Sesje równoległe**

Teorie i koncepcje (2). Propozycje badawcze

Prowadzenie	Gertrud Pickhan
Gregor Feindt, Félix Krawatzek	Splcone pamięci. Nowe podejście w badaniach nad pamięcią w Europie Wschodniej
Marta Bucholc	O możliwości wykorzystania podejścia Norberta Eliasa w badaniach pamięci społecznej w Europie Środkowo-Wschodniej
Amelia Korzeniewska and Bartosz Korzeniewski	Transformacja pamięci. Modele teoretyczne i praktyka badań empirycznych
Magdalena Saryusz-Wolska	Modi Memorandi. Interdyscyplinarny leksykon terminów pamięci zbiorowej
Komentator	Jeffrey Olick

Dynamika pamięci (1). Biografie

Prowadzenie	Alexander von Plato
Kaja Kaźmierska	Pamięć biograficzna i zbiorowa - wzajemne wpływy w kontekście środkowo i wschodnioeuropejskim
Machteld Venken, Jarosław Pałka	Podobne czy odmienne? Wspomnienia o drugiej wojnie światowej Maczkowców w Polsce i w Belgii
Martina Staats	O pamięciach Bergen-Belsen
Michał Kierzkowski	Podzielona pamięć europejska. O stalinizmie w Czechosłowacji z perspektywy kobiecej
Komentarz	Lutz Niethammer

Dynamika pamięci (2). Pokolenia

Prowadzenie	Harald Wydra
Lutz Niethammer	Wschodnie korzenie etyki postmodernistycznej? Pokolenie Zygmunta Baumana i Agnes Heller
Wulf Kansteiner	W stronę historyzacji badań nad pamięcią. Interpretacje Holocaustu a koncepcja pokolenia
Katarzyna Waniek	Rozmowy o drugiej wojnie światowej: polskie „trzecie pokolenie” i niemieckie pokolenie świadków.
Aleksandra Rychlicka	Do kogo należy przeszłość? Pokolenie pisarzy urodzonych po 1989 roku i ich zmagania z pamięcią
Komentator	Kaja Kaźmierska

13:30 Przerwa

15:00 **Sesje równoległe**

Media pamięci (1). Przestrzeń i miejsce

Prowadzenie	Andrzej Nowak
Máté Zombory	Przestrzenna lokalizacja pamięci
Agnieszka Kudelka	Pomniki i konstrukcje pamięci we Lwowie 1867 – 1939
Katja Grupp	Kaliningrad bez Königsberga, kultura bez pamięci. 'Obce' miasto w perspektywie niemieckiej i rosyjskiej
Judy Brown	Wędrując śladami pamięci po przestrzeni miejskiej Sewastopola (Krym)
Komentator	Sławomir Kaprański

Media pamięci (2). Muzeum i film

Prowadzenie	Lidia Jurek
Simina Bădică	Reżimy pamięci w komunistycznych i postkomunistycznych muzeach w Rumunii
Monika Heinemann	Muzea historyczne jako media pamięci – studium przypadku kształtowania pamięci o drugiej wojnie światowej w Polsce po 1989 roku
Gintare Malinauskaite	Filmowa pamięć podwójnej okupacji Litwy. Wojenna partyzantka i Holokaust jako tematy współczesnej kinematografii litewskiej
Małgorzata Pakier	Polskie i niemieckie kino o Zagładzie: Narodowe fabryki europejskiego snu
Komentator	Nicoletta Diasio

17:00 Przerwa kawowa

17:30 **Sesje równoległe**

(Nowe) media pamięci (3)

Prowadzenie	Elżbieta Tarkowska
Gertrud Pickhan	Historia cyfrowa
Alexander von Plato	Media i pamięć. Dźwiękowe i wizualne wykorzystanie świadka.
Marcin Wilkowski	Facebook jako przestrzeń upamiętniania. Spojrzenie krytyczne
Komentator	Piotr Toczyski

Dynamika pamięci (3). Pogranicza

Moderacja	Joanna Kurczewska
Tatiana Zhurzhenko	Polityka pamięci i narodowa tożsamość na pograniczach postsowieckich: Ukraina/Rosja i Ukraina/Polska
Tanya Zaharchenko	Jak pamięć przeradza się w tożsamość. Osobliwy przypadek Wschodniej Ukrainy
Małgorzata Głowacka-Grajper	Antropologia społecznej pamięci Kresów. Tożsamość terytorialna postrzegana przez kategorie 'tradycji' i 'polityki pamięci'
Jan Kajfosz	Współczesne pamięci społeczne i teoria magii. Jak konstruujemy i instrumentalizujemy 'naszą' przeszłość?
Komentarz	Ewa Nowicka

25 listopada, piątek

9:00 **Sesje równoległe**

Media pamięci (4). Literatura

Prowadzenie	Joanna B. Michlic
Heinrich Olschowsky	Literatura jako nośnik pamięci kulturowej o regionie wschodnioeuropejskim
Stanisław Obirek	Pamięć religijna versus pamięć kulturowa w pracach Stanisława Vincent
Joanna Jeziorska-Haładaj	Pamięć straty: Danilo Kiš i Aleksander Jurewicz. Perspektywa porównawcza
Anna Zeidler-Janiszewska	Mimesis jako forma pamięci w literaturze i sztuce Holokaustu
Komentarz	Jacek Leociak

Dynamika pamięci (4). Milczenie i odkrywanie przeszłości

Prowadzenie	Tadeusz Szawiel
Simon M. Lewis	Dziedzictwo katastrofy. Podejścia i metody na przykładzie Białorusi
Uilleam Blacker	Niepoznawalne i niewypowiedzane? Traumatyczna pamięć i kulturowe reprezentacje mordu katyńskiego
Krisztina Németh	Fakty i narracje, sprzeczności i traumy. Czy przeszłe światy-życia mogą być zrekonstruowane?
Anna Lujza Szász	Sztuka, zapomnienie i pamięć. Przykład węgierskich Romów
Komentarz	Maciej Bugajewski

11:00 Przerwa

11:30 **Sesje równoległe**

Media pamięci (5). Różne role historyków

Prowadzenie	Cristina Petrescu
Larysa Buryak	Studia nad pamięcią w historiografii Ukrainy. Tendencje i perspektywy
Michał Łuczewski, Tomasz Zarycki	Debaty naukowe i ontologie moralne w Polsce i w Rosji
Agnieszka Nowakowska	Jak nauczyciele uczą historii polskolitewskiej?
Izabela Skórzyńska	Historyk w świecie widowisk przeszłości. Obserwator uczestniczący czy współtwórca widowiska?
Komentarz	Wulf Kansteiner

Dynamika pamięci (5). Prywatne/potoczne – publiczne/oficjalne

Prowadzenie	Joanna Wawrzyniak
Karen Auerbach	Pamięć, tożsamość i pisanie historii. O życiu Żydów w Polsce po Holokauście. Studium przypadku
Nicoletta Diasio	Współczesne ucieleśnienia polskiej pamięci
Piotr Kwiatkowski	Druga wojna światowa w pamięci współczesnego społeczeństwa polskiego
Komentarz	Olga Shevchenko

13:30 Przerwa

15:00 **Sesje równoległe**

Media pamięci (6). Historia w przestrzeni publicznej

Prowadzenie	Karen Auerbach
Marcin Jarząbek	Co za pamięć pozwala ci niszczyć historyczną wystawę? Powstania Śląskie jako przykład historyczno-pamięciowych nieporozumień
Florian Peters	'Pamięć' vs 'historia'? Dyskursy o drugiej wojnie światowej w Polsce schyłkowego socjalizmu
Gábor Gyáni	Historia w sferze publicznej w dzisiejszych Węgrzech
Cristina Petrescu	Wytwarzanie pamięci kulturowej. Pamiętanie o komunizmie w Rumunii po 1989 roku
Komentarz	Georgiy Kasianov

17:00 Przerwa

17.30 **Dyskusja podsumowująca**

Jakiej pamięci i jakiej teorii potrzebujemy?

Wstęp Jeffrey Olick

Prowadzenie Sławomir Kaprański

Dynamika pamięci (6). Walki o władzę i legitymizację

Prowadzenie	James Mark
Dalia Agata Báthory	Pułapki pamięci. Użycia i nadużycia pamięci zbiorowej w polityce
Stanisław Tyszką	Prawne środki pamiętania. Reprywatyzacja w czeskich i polskich debatach publicznych po 1989 roku
Zuzanna Bogumił	Polityka i religia. Nowi męczennicy i interpretacje przeszłości sowieckiej
Robert Wyszyński	Młode narody i ich wyobrażenia przeszłości. Rdzenne społeczności na terenach byłego Związku Radzieckiego
Komentarz	Marek Cichocki